

GEORGES ERASME

Hogyan legyünk, akik vagyunk

Avagy amit már régen szeretnél volna tudni
Luxemburgról,
de még senki nem merte elmondani

A kompromisszumkésztség napjainkban jobban működik, mint valaha.

Luxemburgban mindenki vagy klerikalista, vagy antiklerikális, kivéve a nagy többséget, amely képtelen választani.

Őrült hosszú éveken át a kormányt, ahogy az illik, kleriko-antiklerikális koalíció alkotta. A francia forradalom fiai és leányai sasszemmel fürkészték a láthatárt, hátha akad még némi lábbal tiport kis szabadság-morzsa Luxemburgban.

Tüzetes kutatómunka után (melyet eleinte Arlonban, Trèves-ben és Metzben, majd Brüsszelben, Berlinben és Párizsban folytattak le) megállapították, hogy Nagyhercegségünkben a repedt sarkú hölgyeknek nincs joguk vízszintes helyzetben keresni meg a mindennapi betevőt. A szokásos sajtófelzúdulás után a (női taggal természetesen nem bíró, ám szigorúan kleriko-antiklerikális) vegyes bizottság bemutatta törvénytervezetét.

„Minden nőnemű személy, aki az (orvostudományt kivéve) legrégebbi mesterséget kívánja gyakorolni, azt az alábbi feltételek mellett teheti meg...” Itt a szokásos felsorolás következett, miszerint vállalkozói igazolvánnyal, állampolgársággal, állandó lakcímmel, büntetlen előélettel és orvosi bizonyítvánnyal kell rendelkezni, majd utalás egy másik oldalon olvasható paragrafusra, melynek értelmében „minden munkavállaló köteles igazolást beszerezni

feddhetetlen magaviseletéről a vonatkozó egyházkerület plébánosától”.

*

A Nagyhercegségben a korrupciót végleg felszámolta a korrupcióellenesség szelleme. Ne dőljenek be a közelmúltbeli statisztikának, mely szerint a leginkább korrupciómentes ország Dánia. Ez csak a hajdan Hamlet – korának csődőre – által a Gertrudgate-ügy kapcsán, Helsingörben lefolytatott könyörtelen nyomozás kései utóhatása lehet...

Való igaz, Luxemburg a korrumpálhatatlanok toplis-táján mindössze a tizenkettedik helyet foglalja el, ám ez csak ama sajnálatos terminológiai kavardásnak betudható, mely különbséget tesz korrupció és működésképtelenség között, s ez utóbbit az egyszerű mechanikai jelenségek körébe sorolja.

Luxemburgban a korrupció egyszerűen lehetetlen.

Szeretne némi hűtlen kezeléssel közpénzeket megcsapolni? Nosza, felkapja a telefont, és beszélni óhajt a miniszter államtitkárával. Micsoda pech! Az illető éppen az ön egyik unokaöccse, mégpedig az a komisz természetű fiú, aki egyetlen alkalmat sem mulaszt el, hogy jól kitoljon önnel.

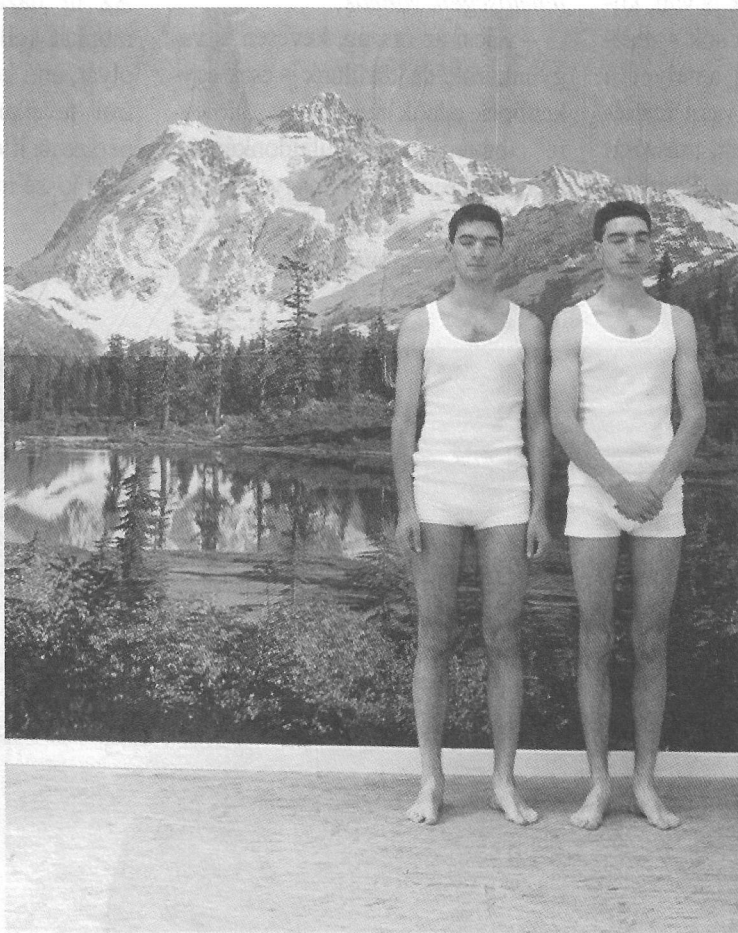
Ez persze cseppet sem szegi kedvét, felhívja hát a miniszter titkárát, vele ugyanis hajdan együtt koptatta az iskolapadot. Sajnos a titkár úr emlékezetében még

mindig élénken él, hogy ön nem hagyta lemásolni a matekdogáját. Ezért megbukott szegény, és kénytelen volt ilyen nyomorúságos állást vállalni.

Na de miért is ne beszélhetne magával a miniszterrel? Kész katasztrófa! Hiszen ő az ön egykori barátnőjét vette feleségül, és soha nem bocsátja meg, hogy nem ön vette el azt a nőt...

*

Luxemburgban a demokrácia oly tökéletes, hogy a közismert szakadék helyi karrier és központi hatalmi pozíciók között errefelé teljességgel ismeretlen.

Ha önt megválasztották a városi bowling-egylet elnökének, biztos lehet benne, hogy ez az első lépcsőfok későbbi államtitkári pályafutása felé.

Amint átveszi cukrászmesteri szakiskolai oklevelét, a legjobb úton halad, hogy a elhelyezkedhessen a közegészségügyi vezetésben.

Amint megnyer egy kerékpárverseny-futamot, biztossra veheti országgyűlési képviselői mandátumát.

Ha sikerül rászóznia egy plébániai tombolajegyet valamely notórius kommunistára, rögtön kitűnő politikai tárgyalókészségről tett tanúbizonyságot.

Minek eredményeképpen kormányunk tagjai igazán fesztelenül sétáfkálnak az európai sakkasztán. E különös önszerveződésből furfangos módon tudunk előnyt kovácsolni. Mert ugye a külföldi diplomaták legmerészebb álmukban sem gondolják, hogy az országot ilyen egyszerű emberek is képviselhetik. Úgyhogy pokoli összeesküvést szimatolva a háttérben inkább kompromisszumot kötnek, minthogy kockáztassanak, és belesétáljanak valamely ördögi csapdába.

Az egyházi karrier már jóval bonyolultabb dolog. Először is meg kell tanulni latinul, aztán perinde ac cadaver engedelmessé válni a feljebbvalóknak, a prelátusok gyanúinak elaltatása végett Rómában tölteni kis időt ösztöndíjjal, majd visszatérni a Nagyhercegségbe, ahol példás hazafíúi érzelmekkel tüntetve majd az ultramontan integrizmus védelmezőivé szegődünk.

A nyomorúság évszázadai, az idegen uralom, a politikai jelentéktelenség, a kivándorlási és bevándorlási hullámok a luxemburgiakban különleges együttérzést fejlesztettek ki minden elnyomott iránt.

A zöldfoki bevándorló itt nem színesbőrű, hanem az afrikai napon kicsit jobban leburnult luxemburgi.

A francia entellektüel nem afféle idegesítő nyüzsi-alak, hanem hiperaktív agykapacitással megvert szerencsétlen.

Az angolok jobb szeretik, ha Luxemburgban kicsit a bolondját járatják velük, mintha barátságos kávácsészé-koccanások közepette eszi őket az unalom.

A németek fellélegeznek Luxemburgban, mert végre valahol lehetnek rendetlenek és végezhetik trehányul munkájukat.

A skandináv országok lakói szomorúan morgolódnak a végeérhetetlen tél miatt, az ibériai napsütés pedig veszélyesen felkorbácsolja a spanyolok vérért.

A túl magas vízállású tenger és a túl alacsony égbolt közé beszorult hollandok kénytelenek szolidaritást vállalni velünk.

A belgák úgy viselkednek, mint a luxemburgiak, csak kicsit eltúlozzák a dolgot.

Az olaszoknak az élet egyetlen hatalmas családi összejövetel.

A luxemburgiak korántsem rasszisták, a portugálok még kevésbé. E két nép megegyezik hazaszeretetésében, úgyhogy remekül megértik egymást.

Az összes hányatott sorsú nép nemzetiségi kalamajkái megoldódnának, ha mind csatlakoznának Luxemburghoz.

Még nem is említettük az íreket, a svájciakat, a walesieket, a skótokat, a baszkokat, a korzikaiakat vagy a katalánokat... Büszkébb népek ezek annál, hogysem problémáik megoldását a luxemburgiakra bízzák. Isten legyen hozzájuk irgalmas!

A luxemburgiak visszautasítják a nacionalizmus minden formáját, ám a nyelv kérdését illetően újabban mintha végtelen álláspontra helyezkednének.

Egy kínai lakos luxemburgi állampolgárságért folyamodott. A bizottság megkérte, írjon le pár szót luxemburgiul. A kínai gyönyörű piktogramokat kanyarított. A bizottságnak hízott a mája, az állampolgárságot megadta, ám a kínai nem érte be ennyivel: „Kélem, Ulaim, ígélek meg, hogy szilárdan kitaltanak a luxemburgi nyelv ügye mellett!”.

Megértette ugyanis, hogy ha az őslakosok felhagynának a „Lëtzebuergesch” (a „lëtzebuergesch” vagy a „lëtzebuergesch” forma alkalmazása szigorúan tilos), utolsó privilégiumukat is elvesztik, és nagyhercegségi mandarin-nyelv híján képtelenek lesznek összetartani az ország területén élő nemzetiségeket.

Valójában a kínaiak sosem jelentettek problémát Luxemburgban. Egy luxemburgira mindössze 3.000 jut belőlük. Ha rendeznénk egy seregszámot, melyen minden egyes luxemburgi után háromezer kínai vonulna fel, a menet három évig is eltartana, de megélné, hiszen végül mind a luxemburgiakat, mind a kínaiakat teljes létszámban szemügyre vehetnénk.

Lackfi János fordítása

GEORGES ERASME (1925) neurológus, pszichiáter, író. Édesanyja, Jeanne Muller-Grandwohl írónő novelláit és naplóját *De Friedland au Blizkrieg, 1807–1940* (Friedlandtól Blitzkriegig, 1990) című memoárkötetében publikálta. Dokumentum-igénnyel íródott *Témoins des tourments, 1940–1948* (Kínok és tanúk, 1940–1948) című könyve, szépirói-lélekbúvári vénáról árulkodik

a csak áttételesen életrajzi *Armand et les chimères hypocratiques* (Armand és a hippokratészi szörnyek, 1996). Drámát is ír, de legnagyobb sikert négy különböző nyelvre fordítva publikált, angol eredetiben hét kiadást megért könyve, a *How to remain what we are* című, a luxemburgi identitást boncolgató, szatirikus esszékötetével aratta (1989).